

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 19/2021-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 27. januára 2021 v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. Ústav na výkon väzby a Ústav na výkon trestu odňatia slobody [REDAKOVANÉ], právne zastúpeného advokátkou JUDr. Evou Hlaváčovou, Farská 12, Nitra, vo veci namietaného porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Nitra sp. zn. 3 Tk 2/2019 zo 7. septembra 2020 a uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 1 Tos 97/2020 z 22. septembra 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutých rozhodnutí a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. novembra 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. Ústav na výkon väzby a Ústav na výkon trestu odňatia slobody

■ (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 3 Tk 2/2019 zo 7. septembra 2020 a uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 1 Tos 97/2020 z 22. septembra 2020.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že uznesením vyšetrovateľa Prezídia Policajného zboru, národnej kriminálnej agentúry, národnej jednotky finančnej polície, expozitúry Západ ČVS: PPZ-914/NKA-FP-ZA-2018 zo 16. októbra 2018 bolo podľa § 206 ods. 1 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) sťažovateľovi vznesené obvinenie pre pokračovací obzvlášť závažný zločin podvodu podľa § 221 ods. 1 a 3 písm. c) a ods. 4 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) s poukazom na § 138 písm. i) v časti dokonaný a v časti v štádiu pokusu podľa § 14 Trestného zákona. Na základe návrhu Krajskej prokuratúry v Nitre (ďalej len „krajská prokuratúra“) sp. zn. Kv/55/18/4400 zo 17. októbra 2018 bol sťažovateľ vzatý do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku.

3. Na základe obžaloby podanej prokurátorom krajskej prokuratúry 26. augusta 2019 sa na okresnom súde v uvedenej trestnej veci vedie proti sťažovateľovi a ďalším trom obžalovaným konanie pod sp. zn. 3 Tk 2/2019. Okresný súd na neverejnom zasadnutí 6. septembra 2019 rozhodol podľa § 238 ods. 4 Trestného poriadku o ponechaní sťažovateľa vo väzbe po podaní obžaloby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Uznesenie o ponechaní sťažovateľa vo väzbe nadobudlo právoplatnosť 24. septembra 2019 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 1 Tos 77/2019 z 24. septembra 2019.

4. Dňa 24. augusta 2020 doručil sťažovateľ okresnému súdu žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu, o ktorej rozhodol okresný súd uznesením sp. zn. 3 Tk 2/2019 zo 7. septembra 2020 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) tak, že ju podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku zamietol. Okresný súd zároveň podľa § 80 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku neprijal písomný sľub sťažovateľa, podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku

nenahradil väzbu sťažovateľa dohľadom probačného a mediačného úradníka. Okresný súd v uznesení okrem iného konštatoval:

„Súd k žiadosti o prepustenie obžalovaného z väzby uvádza, že od predchádzajúceho rozhodnutia súdov sa materiálne ako aj formálne dôvody väzby nezmenili a posledná výpoveď spoluobžalovaného [REDAKOVANÉ] zo dňa 01.06.2020, ktorou realizoval svoje právo, sa týka ako aj vo svojej výpovedi uviedol spoluobžalovanej [REDAKOVANÉ], pričom ohľadom ďalších uvádzaných skutočností ohľadom policajného nátlaku bude potrebné preverenie, čo už bolo avizované na hlavnom pojednávaní zo dňa 28.09.2020 zo strany obhajcu obžalovaného [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], kde v rámci doplnenia dokazovania žiada vypočuť prítomných príslušníkov Policajného zboru prítomných pri jeho výpovedi zo dňa 17.10.2018, aby sa vyjadrili k namietanému spôsobu výsluchu. Súd ďalej uvádza, že namietané dôkazy ako vypracovaný znalecký posudok znalca [REDAKOVANÉ], listinné dôkazy procesne neboli zatiaľ na hlavnom pojednávaní vykonané. Vykonané boli výsluchy niektorých poškodených a svedkov, pričom ich bez ďalšieho nemožno hodnotiť zatiaľ tak, že by spôsobili zásadný dôkazný zvrat v prospech obžalovaného [REDAKOVANÉ] v zmysle, že by atakovali samotný materiálny dôvod väzby a tým aj dôvodnosť jeho trestného stíhania. Súd tiež uvádza, že v ďalších termínoch má naplánované výsluchy ďalších svedkov, ako aj vykonanie iných dôkazov.

Súd vzhľadom na vyššie uvedené opätovne uvádza, že dôvody väzby obžalovaného [REDAKOVANÉ] sa nezmenili a aj naďalej doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutky pre ktoré bolo začaté trestné stíhanie, boli spáchané, majú znaky pokračovacieho obzvlášť závažného zločinu podvodu podľa § 221 odsek 1, odsek 3 písmeno c) odsek 4 písmeno a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písmeno i) Trestného zákona v časti dokonaný a v časti štádia pokusu podľa § 14 odsek 1 Trestného zákona a u obžalovaných [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] aj pokračovací prečin falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate, úradnej uzávery, úradného znaku a úradnej značky podľa § 352 odsek 1 Trestného zákona a zároveň existuje dôvodné podozrenie, že tieto skutky mohol spáchať aj [REDAKOVANÉ] ako člen organizovanej skupiny. Súd ďalej poukazuje na to, že tejto činnosti sa mal obžalovaný dopustiť aj napriek tomu, že rozsudkom Okresného súdu Nitra sp. zn. 4T/91/2011 zo dňa 05.12.2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 1To/40/2018, bol už právoplatne uznaný vinným pre zločin

vydierania v spolupáchateľstve podľa § 20 k § 189 odsek 1 Trestného zákona, za ktorý mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní dvoch rokov, ktorého výkon mu bol podmienene odložený na skúšobnú dobu dvoch rokov. Súd dáva tiež do pozornosti, že preventívna väzba má svoj dôvod v samotnej povahe predmetnej trestnej činnosti ako aj v jej opakovanosti, dlhodobosti, rozsahu a tiež aj význam a postavenie konkrétneho obžalovaného v skupine osôb, ktoré mali túto činnosť vykonávať a na ktoré už bolo konkrétne poukázané v doterajších väzobných rozhodnutiach, či už pri vzatí alebo pri ďalšom držaní vo výkone väzby.

Na základe vyššie uvedeného je teda možné, pokiaľ ide o tzv. materiálne podmienky väzby, ktorými sú dôvodnosť trestného stíhania a existencia niektorého z dôvodov väzby, konštatovať, že aj v súčasnom štádiu konania sú naplnené do takej miery, aby odôvodňovali ďalšie pretrvávanie väzby. Pri vykonávaní doterajšieho dokazovania nedošlo k takej zmene dôkaznej situácie v prospech obžalovaného, aby sa podozrenie zo spáchania trestnej činnosti rozptýlilo, alebo výrazne oslabilo.

Súd ďalej dodáva, že obžalovaný je trestne stíhaný pre obzvlášť závažný zločin, pričom nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka je možné iba v prípade, ak jestvujú výnimočné okolnosti prípadu v zmysle § 80 Trestného poriadku, pričom je nutné konštatovať, že osobné pomery obžalovaného alebo zdravotný stav jeho maloletej dcéry nemožno hodnotiť ako výnimočné okolnosti prípadu a iné spôsobilé okolnosti súd nezistil.“

5. Proti uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ sťažnosť, ktorou žiadal uznesenie okresného súdu zrušiť a žiadosti o prepustenie z väzby vyhovieť. V sťažnosti okresnému súdu vytýkal, že sa dôvodmi a dôkazmi uvedenými v žiadosti o prepustenie z väzby nezaoberal a „vypichol“ iba ich časť. Podľa sťažovateľa v priebehu doteraz vykonaného dokazovania sa vyskytli isté pochybnosti o tom, či sa podieľal na trestnej činnosti a do akej miery, popiera, že stál na čele organizovanej skupiny, že vec vymyslel a riadil, usmerňoval, financoval a poskytoval všetky prostriedky na to, aby bolo možné túto trestnú činnosť páchať. V tomto smere konštatoval, že ak vychádza z nespochybniteľných dôkazov (výpoveď [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]), tak potom na páchanie tejto trestnej činnosti padla dohoda na jeseň v roku 2017, teda minimálne pol roka predtým, ako sa

sťažovateľ zoznámil s [REDAKOVANÉ] (máj 2018). Okresnému súdu tiež vytkol, že výpoveď spoluobžalovaného [REDAKOVANÉ] z 1. júna 2020 sa netýka iba [REDAKOVANÉ], ale aj [REDAKOVANÉ]. Do pozornosti dal dve trestné oznámenia spísané [REDAKOVANÉ], v ktorých uvádza, že k výpovedi bol prinútený policajtní, pričom tieto podania prokurátor vyhodnotil ako súčasť obhajoby [REDAKOVANÉ]. Sťažovateľovi nie je známe, prečo tieto skutočnosti neboli vyhodnotené v jeho prospech. Sťažovateľ sa nevie ubrániť pocitu, že „v samotnom spôsobe vedenia celého tohto konania je zo strany súdu zanedbávaná povinnosť kedykoľvek v priebehu konania preskúmať vykonané dôkazy v súvislosti s posúdením, či tu naďalej trvajú dôvody väzby (materiálna stránka), naďalej pretrváva kolúzna väzba vo svojej podstate, len ju súd nazýva preventívnou“. Pokiaľ prokurátor pri prejednaní žiadosti o prepustenie z väzby tvrdil, že nie sú dané žiadne výnimočné okolnosti, pre ktoré by bolo možné sťažovateľa z väzby prepustiť, uvedené je v protiklade s pravidlom, na ktoré poukazuje ústavný súd v rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 140/2020. Okresný súd opakovane v rozpore so zákonom argumentuje právoplatným odsúdením sťažovateľa pre trestný čin vydierania.

6. Krajský súd o sťažnosti sťažovateľa rozhodol uznesením sp zn. 1 Tos 97/2020 z 22. septembra 2020 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“) tak, že túto zamietol, pretože nie je dôvodná. V odôvodnení okrem iného uviedol:

„Ostatné rozhodovanie o väzbe bolo na podklade uznesenia súdu 1. stupňa z 31.03.2020, sp. zn. 3Tk/2/2019 v spojení s uznesením Krajského súdu v Nitre z 21.04.2020, sp. zn. 1Tos/29/2020, ktorým bola žiadosť o prepustenie z väzby obžalovaného [REDAKOVANÉ] zamietnutá.

Predmetná trestná vec sa nachádza v štádiu súdneho konania, kedy je vykonávané dokazovanie predovšetkým výsluchmi poškodených a svedkov.

Zo spisového materiálu taktiež vyplýva, že na hlavnom pojednávaní dňa 01.06.2020 bol vypočutý okrem iných obžalovaný [REDAKOVANÉ], ktorý sa vyjadroval k svojmu konaniu, osobe obžalovanej [REDAKOVANÉ] a jej vzťahu ku konaniu v predmetnej veci, priebehu jeho výsluchu v prípravnom konaní. Tento obžalovaný po prednesení svojej výpovede ďalej využil svoje právo a odmietol vypovedať, preto nemohol byť ani konfrontovaný s jeho predchádzajúcimi výpoveďami, vo vzťahu ku ktorým vznikli rozpory. Súčasne procesné

strany nemohli obžalovanému [REDAKOVANÉ] klásť otázky či zisťovať jeho motívy k danej výpovedi.

Ďalej boli vykonané hlavné pojednávania a dokazovanie na nich v dňoch 07.07.2020, 21.07.2020, 28.07.2020. Určené boli ďalšie termíny hlavného pojednávania na 31.08.2020, 14.09.2020 a 28.09.2020, ktoré aktuálne prebieha.

Vzhľadom na uvedené nadriadený súd konštatuje, že súd 1. stupňa v prejednávanej väzobnej veci koná prednostne a urýchlene, v súlade s ustanovením § 2 odsek 6 Trestného poriadku.

Pokiaľ ide o dôvod preventívnej väzby, nadriadený súd sa stotožňuje s argumentáciou súdu 1. stupňa, že tento v prípade obžalovaného [REDAKOVANÉ] vychádza z povahy trestnej činnosti kladenej mu za vinu na podklade obžaloby, s poukazom na dobu, počas ktorej mala byť ním páchaná, jej opakovanosti, závažnosti a tiež jeho postavenia v okruhu osôb, ktoré sa mali spolu s ním na danej trestnej činnosti podieľať.

Ani podľa nadriadeného súdu sa formálne ale ani materiálne podmienky väzby, ktoré obžalovaný v poslednej sťažnosti namietal, nezmenili. Nadriadený súd sa stotožňuje s argumentáciou súdu 1. stupňa v napadnutom uznesení, s jeho úvahami i dôvodmi a ako na vecne správne na ne odkazuje, bez potreby ich ďalšieho opakovania.

K sťažnostným námietkam obžalovaného je potrebné uviesť, že vzhľadom na zmenu výpovede obžalovaného [REDAKOVANÉ] z 01.06.2020 je avizované ďalšie dokazovanie v zmysle výsluchov príslušníkov Policajného zboru na overenie jeho tvrdení.

Vzhľadom na mieru závažnosti skutkov, ktorých sa mal obžalovaný dopustiť a ich charakter, väzba obžalovaného nie je neprimeraným opatrením k povahe stíhaného obzvlášť závažného zločinu a trestu, ktorý zaň možno uložiť, a to vzhľadom na okolnosti spáchania predmetných dielčích skutkov, na dobu, po ktorú mal obžalovaný páchať trestnú činnosť a na rozsah páchania tejto trestnej činnosti. Práve charakter samotného konania opakovanej závažnej trestnej činnosti odôvodňuje obavu z pokračovania v páchaní trestnej činnosti obžalovaným v prípade, ak by bol prepustený na slobodu a na základe uvedeného možno aj v danom štádiu súdneho konania konštatovať, že väzba je výlučne procesným opatrením, ktorého účelom je dočasne zaistiť osobu obžalovaného pre účely trestného stíhania.

Súd 1. stupňa sa v rámci dokazovania na hlavnom pojednávaní zaoberá účasťou toho ktorého obžalovaného a jeho konkrétnym podielom na danej trestnej činnosti, nevynímajúc obžalovaného [REDAKOVANÉ], obdobím, v ktorom mali mať jednotliví obžalovaní účasť na páchaní dielčích skutkov tak, ako sú uvedené v obžalobe a súd 1. stupňa ich citoval v odôvodnení napadnutého uznesenia.

Námietky obžalovaného, ktorými poukazoval na to, že súd 1. stupňa zanedbáva povinnosť kedykoľvek v priebehu konania preskúmať vykonané dôkazy v súvislosti s posúdením, či je naplnená materiálna stránka väzby vzhľadom na uvedené nadriadený súd nepovažuje za opodstatnené a dodáva, že v súčasnom štádiu konania nebol vykonaný taký zásadný dôkaz v prospech obžalovaného [REDAKOVANÉ], ktorý by atakoval materiálne dôvody väzby podľa § 71 odsek 1 písmeno c) Trestného poriadku.

Hodnotenia doposiaľ vykonaného dokazovania obžalovaným sú jeho vlastnými úvahami, ktorých cieľom je zmierniť svoju vinu resp. zbaviť sa trestnej zodpovednosti za skutky, pre ktoré na neho bola podaná obžaloba.

Zákonu zodpovedá aj výrok podľa § 80 odsek 1 písmeno c) Trestného poriadku, ktorým súd 1. stupňa nenahradil väzbu dohľadom probačného a mediačného úradníka nad obžalovaným, pretože dôvody, ktoré obžalovaný v žiadosti uviedol, nemožno považovať za výnimočné okolnosti prípadu.“

7. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti argumentuje, že v žiadosti o prepustenie z väzby poukázal na zmenu situácie, ktorá nastala po výpovedi spoluobžalovaného [REDAKOVANÉ] a svedka [REDAKOVANÉ], ako aj na osobné pomery sťažovateľa a viaceré zistenia okresného súdu, ktoré vypovedajú v prospech sťažovateľa. Argumentácia obsiahnutá v žiadosti nebola súdom akceptovaná ani preskúmaná. Rovnako krajský súd sa v uznesení krajského súdu nezaoberal výhradami sťažovateľa uvedenými v sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu, pričom krajský súd uviedol nové okolnosti, ktoré sa na okresnom súde vôbec neudiali. Sťažovateľ oponuje krajskému súdu v tom zmysle, že okresný súd iba konštatuje vo svojom uznesení, aké dôkazy už vykonané boli, aké budú nasledovať, vôbec nepreskúmaval ani nepreskúmava to, kto a do akej miery sa na trestnej činnosti, ktorá je sťažovateľovi kladená za vinu, podieľal. Sťažovateľ v sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu poukazoval okrem iného na opakovanú chybu okresného

súdu, ktorý zahrnul do dôvodov ponechania sťažovateľa vo väzbe jeho predchádzajúce odsúdenie.

Sťažovateľ zároveň vyjadruje pochybnosti o tom, že sudca, ktorý rozhodoval o sťažnosti, bol náležite oboznámený s celým skutkovým stavom do takej miery, aby bol schopný posúdiť materiálnu stránku dôvodnosti väzby. V tomto smere sťažovateľ vo vzťahu k členke senátu krajského súdu JUDr. Kišacovej, PhD., uvádza, že až do nástupu na krajský súd pôsobila na Okresnom súde Topoľčany, takže *„nie je možné uveriť tomu, že bola v tejto kauze zorientovaná tak, ako ostatní členovia senátu, ktorí o veci rozhodovali už v prípravnom konaní. Je zarážajúce, že za tak enormne krátky čas dokázala naštudovať spis a vo veci adekvátne rozhodnúť.“*

Sťažovateľ poukazuje na formálnosť prístupu súdov pri doterajšom rozhodovaní, keď súdy používajú tie isté formulácie. Každá žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby obsahuje iné dôvody, avšak ani v jednom z rozhodnutí sa súd nezaoberá konkrétnymi tvrdenými skutočnosťami. Rozhodnutia sú nepresvedčivé, nepreskúmateľné. Dôvody väzobného stíhania sa z pohľadu vykonaných dôvodov neposilňujú, práve naopak, navádzajú pochybnosti o tom, že je väzba dôvodná.

Sťažovateľ namieta, že jeho väzobné stíhanie a porušenie práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a právo na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 a 4 dohovoru sú založené na opakovanom závažnom porušení práva na obhajobu a na dôvodoch, ktoré majú paušálnu a všeobecnú povahu. Taktiež namieta, že z napadnutých rozhodnutí je evidentné, že je držaný vo väzbe výlučne z preventívnych dôvodov. Obom rozhodnutiam chýba podľa názoru sťažovateľa presvedčivosť i zákonnosť, a tak aj udržateľnosť pred základnými ústavnými princípmi.

Sťažovateľ v závere poukazuje aj na skutočnosť, že je otcom a živiteľom dvoch maloletých detí. Nevidí rozumné dôvody jeho väzby, nikdy sa žiadnemu konaniu nevyhýbal ani ho nemaril, vyhlasuje, že v prípade prepustenia z väzby sa podrobí všetkým úkonom v danej trestnej veci a bude sa ich riadne zúčastňovať.

8. Z uvedených dôvodov sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd konštatoval porušenie označených práv sťažovateľa uznesením okresného súdu a uznesením krajského súdu, tieto

uznesenia zrušil, rozhodol o prepustení sťažovateľa na slobodu, priznal mu primerané finančné zadosťučinenie v sume 3 000 € a náhradu trov konania.

II.

Relevantná právna úprava

9. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

10. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

12. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

13. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

14. Ústavný súd môže podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) podľa § 42 ods. 2 písm. f), g), q) r), t) alebo písm. v), ktorý je zjavne neopodstatnený.

15. Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť osobnej slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

16. Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

17. Podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane na základe postupu stanového zákonom:

- a) zákonné pozbavenie slobody osoby po odsúdení príslušným súdom;
- b) zákonné zatknutie alebo pozbavenie slobody z dôvodu nesplnenia rozhodnutia vydaného súdom v súlade so zákonom alebo s cieľom zabezpečiť splnenie povinnosti stanovenej zákonom;
- c) zákonné zatknutie alebo pozbavenie slobody za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak je to dôvodne považované za potrebné za účelom zabránenia spáchaniu trestného činu alebo úteku po jeho spáchaní;
- d) pozbavenie slobody maloletého na základe zákonného rozhodnutia za účelom výchovného dohľadu alebo jeho zákonné pozbavenie slobody za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán;
- e) zákonné pozbavenie slobody osôb, aby sa zabránilo šíreniu nákazlivej choroby, alebo duševne chorých osôb, alkoholikov, narkomanov alebo tulákov;

f) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby, aby sa zabránilo jej nepovolenému vstupu na územie štátu, alebo osoby, proti ktorej sa vedie konanie o vypovedaní alebo vydaní.

18. Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na začatie konania, v ktorom súd urýchlene rozhodne o zákonnosti pozbavenia jeho slobody a nariadi prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

III.

Predbežné prerokovanie návrhu

19. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta, že okresný súd ani krajský súd sa argumentmi sťažovateľa vyznievajúcimi v jeho prospech nezaoberali, odôvodnenie uznesení má paušálnu, všeobecnú povahu, uznesenia sú nepresvedčivé, nezákonné. Okresný súd neprípustne poukazuje na predošlé odsúdenie sťažovateľa. Sťažovateľ krajskému súdu vytýka, že v uznesení uvádza okolnosti, ktoré sa na okresnom súde neudiali, vyjadruje pochybnosti o tom, či sa členka senátu krajského súdu pre krátkosť času náležite oboznámila s rozhodujúcimi skutočnosťami sťažovateľovej trestnej veci.

K namietanému porušeniu označených práv uznesením okresného súdu

20. Ústavný súd vo vzťahu k tejto časti ústavnej sťažnosti v súlade so svojou ustálenou judikatúrou zdôrazňuje, že jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Podstata a účel princípu subsidiarity vychádza z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu (m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013). Z princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu možno vyvodit' ústavný príkaz pre každú osobu, ktorá namieta porušenie

svojho základného práva, v zmysle ktorého musí rešpektovať postupnosť ústavnej ochrany, a preto pred tým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, musí požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (m. m. IV. ÚS 128/04, II. ÚS 734/2017).

21. Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred inými orgánmi verejnej moci, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07, IV. ÚS 373/2014).

22. Ako z ústavnej sťažnosti vyplýva, sťažovateľ proti uzneseniu okresného súdu podal sťažnosť, o ktorej následne rozhodol krajský súd, preto právomoc krajského súdu na preskúmanie uznesenia okresného súdu v tejto časti vylučuje právomoc ústavného súdu na prerokovanie ústavnej sťažnosti.

23. Vychádzajúc z uvedeného bolo preto potrebné ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti smerujúcej proti uzneseniu okresného súdu odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

K namietanému porušeniu označených práv uznesením krajského súdu

24. Ústavný súd konštatuje, že nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu

môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05, III. ÚS 337/2018).

25. O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie. V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť aj absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takého práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06, III. ÚS 79/2012).

26. Ústavný súd pri svojom rozhodovaní opakovane uvádza, že v čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, ktorý garantuje základné právo na osobnú slobodu, je obsiahnuté aj právo obvineného na súdnu kontrolu väzby, teda právo iniciovať konanie, v ktorom by konajúci súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho väzby a nariadil jeho prepustenie, ak je väzba nezákonná, ako aj jeho právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú alebo byť prepustený počas konania, pričom prepustenie sa môže v zákonom ustanovených prípadoch podmieniť zárukou. Obsah označených ustanovení ústavy pritom zodpovedá právam vyplývajúcim z čl. 5 dohovoru (napr. III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05, III. ÚS 424/08).

27. Ústavný súd v zmysle svojej ustálenej judikatúry ďalej zdôrazňuje, že väzba je najzávažnejším zásahom do osobnej slobody a do práv obvineného, preto vyžaduje po celý čas súdnu kontrolu jej ústavnosti a zákonnosti (*mutatis mutandis* III. ÚS 26/01). Požiadavka, aby vzhľadom na všetky okolnosti prípadu trvanie väzby neprekročilo nevyhnutnú dobu, vyžaduje preveriť nielen existenciu a relevantnosť dôvodov väzby, ale aj doterajší postup orgánov činných v trestnom konaní. Právo na osobnú slobodu

zaručené v čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy môže byť totiž porušené aj tým, že orgány činné v trestnom konaní nepostupujú v trestnom konaní v čase, keď je obvinený vo väzbe, s osobitnou starostlivosťou a urýchlením (I. ÚS 34/04).

28. Ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že mu ako nezávislému súdnemu orgánu ochrany ústavnosti neprislúcha, aby v rámci konania o ústavnej sťažnosti posudzoval či dokonca skúmal existenciu dôvodov väzby sťažovateľa alebo akéhokoľvek iného obvineného. To prislúcha zásadne všeobecným súdom. Výnimkou sú také prípady postupov a rozhodnutí vo väzobnom procese, ktoré priamo atakujú ústavné požiadavky plynúce zo základných práv a slobôd obvinených. Nadväzne na to ústavný súd pripomína, že jeho úlohou ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nie je konať ako súd tretej alebo štvrtej inštancie, ale preskúmať zlučiteľnosť opatrenia, ktorým je jednotlivec pozbavený slobody, s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 165/02, III. ÚS 324/2016).

29. Ústavný súd zo svojej skoršej judikatúry pripomína, že odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04, IV. ÚS 41/08).

30. Vo vzťahu k posúdeniu kvality odôvodnenia napadnutého rozhodnutia krajského súdu ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že odôvodnenie uznesenia okresného súdu a uznesenia krajského súdu nemožno posudzovať izolovane, pretože konanie okresného súdu a konanie krajského súdu z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09, IV. ÚS 86/2011).

31. Krajský súd v zhode s okresným súdom dospel k záveru, že materiálne podmienky väzby sťažovateľa trvajú, nedošlo k takej zmene dôkaznej situácie v prospech sťažovateľa, aby sa podozrenie zo spáchania trestnej činnosti rozptýlilo alebo výrazne oslabilo. Krajský súd sa stotožnil s dôvodmi zamietnutia žiadosti o prepustenie z väzby uvedenými v rozhodnutí okresného súdu, podľa ktorých tvrdenia [REDACTED]

o policajnom nátlaku, ktorým mal byť donútený k výpovedi, majú byť predmetom ďalšieho doplnenia dokazovania na hlavnom pojednávaní výsluchom príslušníkov Policajného zboru. Dokazovanie znaleckým posudkom a listinnými dôkazmi dosiaľ na hlavnom pojednávaní vykonané nebolo, boli uskutočnené výsluchy niektorých poškodených a svedkov, pričom ich bez ďalšieho nemožno hodnotiť zatiaľ tak, že by spôsobili zásadný dôkazný zvrät v prospech sťažovateľa v zmysle, že by atakovali samotný materiálny dôvod väzby. V ďalších termínoch má okresný súd naplánované výsluchy ďalších svedkov, ako aj vykonanie ďalších dôkazov. Krajský súd zhrnul, čo bolo predmetom výpovede [REDAKOVANÉ] na hlavnom pojednávaní 1. júna 2020, že tento obžalovaný po prednesení svojej výpovede ďalej využil svoje právo a odmietol vypovedať, preto nemohol byť ani konfrontovaný s jeho predchádzajúcimi výpoveďami, vo vzťahu ku ktorým vznikli rozpory. Súčasne procesné strany nemohli obžalovanému [REDAKOVANÉ] klásť otázky či zisťovať jeho motívy k danej výpovedi. Krajský súd poukázal na povahu trestnej činnosti kladenej sťažovateľovi za vinu na podklade obžaloby, na dobu, počas ktorej mala byť ním páchaná, jej opakovanosť, závažnosť a tiež postavenie sťažovateľa v okruhu osôb, ktoré sa mali spolu s ním na danej trestnej činnosti podieľať. Krajský súd zhrnul, že hodnotenia dosiaľ vykonaného dokazovania sťažovateľom sú jeho vlastnými úvahami, ktorých cieľom je zmierniť svoju vinu, resp. zbaviť sa trestnej zodpovednosti za skutky, pre ktoré na neho bola podaná obžaloba.

32. Ústavný súd konštatuje, že uznesenie krajského súdu (v spojení s uznesením okresného súdu) poskytuje logické a zrozumiteľné dôvody, pre ktoré nebolo možné vyhovieť sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu, a teda ani žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby. Krajský súd sa s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľa vysporiadal adekvátne a preskúmateľne.

33. Pokiaľ sťažovateľ v sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu namietal, že je neprípustné, v rozpore so zákonom pri zamietnutí žiadosti o prepustenie z väzby argumentovať jeho právoplatným odsúdením pre trestný čin vydierania (ide o argument, ktorý už sťažovateľ v minulosti v súvislosti s rozhodovaním o jeho predošlej žiadosti o prepustenie z väzby predostrel, pozn.), k tomuto ústavný súd poukazuje na závery vyslovené vo svojom uznesení sp. zn. I. ÚS 392/2020, týkajúcom sa väzby sťažovateľa: «...

pri hodnotení druhovej povahy porovnávaných trestných činov je nevyhnutné prednostne brať zreteľ na samotný popis a z toho vyplývajúcu povahu jednotlivých skutkov, ktoré tvoria predmet trestného konania, ako aj na príbuznosť či podobnosť chránených spoločenských záujmov, ktoré sa majú porovnávanými skutkovými podstatami chrániť. Systematické zaradenie skutkových podstát príslušných trestných činov v rámci osobitnej časti Trestného zákona (implikovane reprezentujúce zákonodarcom predvolenú všeobecnú druhovú príbuznosť trestných činov) má iba podporný charakter a môže na záver v predmetnej spornej otázke orientačne navádzať, nemusí však poskytnúť komplexnú a všetky trestnoprávne súvislosti rešpektujúcu odpoveď. Je pritom napríklad zrejmé, že hodnoty ako majetok sa chránia nielen ustanoveniami 4. hlavy osobitnej časti Trestného zákona, aj keď tá nesie názov „Trestné činy proti majetku“. Rovnako to platí aj o iných chránených spoločenských záujmoch, ako sú napríklad osobná sloboda, život, zdravie či verejný poriadok. Ústavný súd sa preto oboznámil s popisom oboch skutkov v napadnutom rozhodnutí porovnaných trestných činov (osobitne s dôrazom na objektívnu a subjektívnu stránku ich skutkových podstát) a konštatuje, že výhrady sťažovateľa nemožno z dôvodov už uvedených považovať za dôvodné a ústavne relevantné.» Na predmetných záveroch ústavný súd v plnom rozsahu zotrúva.

34. Vo vzťahu k námietke sťažovateľa, v zmysle ktorej krajský súd v uznesení poukazuje na okolnosti, ktoré sa pred okresným súdom neudiali (str. 4 uznesenia krajského súdu, posledný odsek), ústavný súd uvádza, že zo samotnej logiky veci vyplýva, že pri podaní obžaloby na viacerých obvinených, ktorí sa mali spoločne podieľať na páchaní určitej trestnej činnosti (ako je to aj v prípade trestnej veci sťažovateľa), je dokazovanie zamerané na objasňovanie okolností kto, ako, v akej miere sa na páchaní trestnej činnosti podieľal a ďalších, teda ide o zisťovanie okolností potrebných na preverenie, či sa skutok stal a či sa stal tak, ako je spoluobžalovaným kladený za vinu. Je tiež nepochybné, že okresný súd vo svojom uznesení citoval popis skutku, resp. čiastkových skutkov uvedených v obžalobe, ktoré sú sťažovateľovi a ostatným spoluobžalovaným kladené za vinu (str. 2 až 4 uznesenia okresného súdu). Ako vyplýva z uznesenia okresného súdu, uznesenia krajského súdu, ústavnej sťažnosti a z jej príloh, aktuálne v trestnej veci sťažovateľa prebiehajú na okresnom súde hlavné pojednávania, na ktorých sa vykonáva

dokazovanie (okrem iného výsluchom svedkov, poškodených). Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že predmetná sťažnostná námietka sťažovateľa je neopodstatnená.

35. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti vyjadril pochybnosť nad skutočnosťou, či sa členka senátu krajského súdu JUDr. Ingrid Kišacová, PhD., mohla v extrémne krátkom čase oboznámiť so všetkými skutočnosťami, okolnosťami sťažovateľovej veci v miere potrebnej pre rozhodnutie o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu. Sťažovateľ v tomto smere uviedol: *„Podľa zistení mojej advokátky bol okresným súdom spis zaslaný krajský súd dňa 18.9.2020 v piatok. V pondelok 21.9.2020 zisťovala moja advokátka na krajskom súde číslo pridelenia spisu, že jej bolo oznámené, do ktorého senátu bol spis zradený, avšak nebol určený prejednávajúci sudca. V utorok moja advokátka zistila, že krajský súd ultra rýchlo vo veci rozhodol.“* K tomuto ústavný súd uvádza, že väzobné veci (teda aj rozhodovanie o sťažnosti proti uzneseniu o zamietnutí žiadosti o prepustenie z väzby) sú zaradené medzi agendu vybavovanú prioritne, a to práve s ohľadom na význam základného práva na osobnú slobodu jednotlivca, do ktorého väzba bez akýchkoľvek pochybností intenzívne zasahuje. Povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdov konať vo väzobných veciach prednostne a urýchlene vyplýva priamo z Trestného poriadku (§ 2 ods. 6). V tomto smere preto rozhodnutie krajského súdu vo veci sťažovateľa nemožno bez ďalšieho vnímať ako spochybňujúce jeho kvalitu či ústavnoprávnu udržateľnosť. Ústavný súd ďalej uvádza, že o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu rozhodoval trojčlenný senát krajského súdu. Uznesenie krajského súdu teda nie je rozhodnutím samosudcu (JUDr. Ingrid Kišacovej, PhD.), ale trojčlenného senátu, pričom z vyjadrenia samotného sťažovateľa v ústavnej sťažnosti vyplýva, že ďalší dvaja členovia senátu (JUDr. Libant, JUDr. Hrvola, pozn.) sú s trestnou vecou sťažovateľa, jej okolnosťami, doterajším vývojom oboznámení, keď títo v danej trestnej veci rozhodovali ešte v čase, keď sa nachádzala v štádiu prípravného konania.

36. Vzhľadom na už uvedené argumentácia sťažovateľa obsiahnutá v sťažnosti neindikuje možnosť porušenia označených práv napadnutým uznesením krajského súdu. Ústavný súd konštatuje, že napadnuté uznesenie krajského súdu nevykazuje znaky svojvôle, neodôvodnenosti a ústavný súd ho považuje za ústavne udržateľné.

37. Keďže ústavný súd nezistil existenciu možnej príčinnej súvislosti medzi namietaným porušením základného práva sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, práva podľa čl. 5 ods. 1 a 4 dohovoru a uznesením krajského súdu, ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

38. Z dôvodu odmietnutia sťažnosti ako celku neprichádzalo už do úvahy rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa vymedzených v petite sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. januára 2021

Robert Šorl
predseda senátu